

הקם תקים עמו (דברים כ"ב, ד). כי הפנע שור
 אויבך או חמורו תעה, השב השיבנו ו. כי הראה
 חמור שונאך רובץ תחת משאו והדלת מעווב לו,
 עווב העווב עמו (שמות כ"ג, ד-ה). יום השביעי
 שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך
 ובהך ועבדך ואמהך (דברים ה', י"ד). ועשית חג ...
 ושמדת לפני ד' אלהיך אתה ובנך ובהך ועבדך
 ואמהך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה
 אשר בקרבך ... וזכרת כי עבד היית במצרים ושמרת
 ועשית את החקים האלה (דברים מ"ו, י"א-י"ב).

למראה החקים האלה בספר הברית הישנה,
 המצטיינים ביותר חסד ואהבת אדם. מה השם אשר
 נקרא לעלילות הנשמעות באזנינו על החקים האלה
 ועל המוחקק בעצמו, הוא אלוהי ישראל? אין זאת כי
 אם הרפת אלהים.

אלינו, כי בליל מוש"ן העבר פרצה שם אש בארבע
 פנות העיר ובמשך חמש שעות עלתה כל העיר על
 המוקד, ושלוש מאות משפחות אחינו בני ישראל
 הוצנו ערומים ולא יכלו להציל מפני הדליקה מחומ
 ועד שרון נעל ורק שמלתם לעורם נשארה להם
 לפלטה. אשה אחת אשר מתה ביום השבת ולא
 הובאה לקבורה נשרפה, כי שכחו מהוציא אותה מן
 הבית אשר אחו בו האש. לשמועה הנוראה ע"ד
 השרפה התעוררו בני הערים הסמוכות נאווא-אלכ-
 סנדריא ואיוואנגראד וימהרו לשלוח לחם ומוון בעד
 האמללים. אולם כמה נחשבה העזרה לפי שעה לעמת
 גודל השבר הנורא.

פרום על סוחרינו, כי הם גאונים מובהקים,
 ועוד בדבר אחד צלתה של גאוניותנו במסחר
 מרובה מחמתה. דבר-עצב הוא להגיד בשער, אך
 מה יועיל אם נסתיר את הדבר, והוא נראה בעליל
 מתוך אלפי מופתים, כי כל מקצוע-מסחר שהחזיקו
 בו אחינו גם אם בתחלתו היה מעין ברכה, ברבות
 הימים יהפך למקור אכזב. ובכן יש לנו כשרון מיוחד
 להשחית ולחבל כל מסחר. גם הדברים האלה הם
 עתיקים, אך מקרים ומעשים בכל יום יחדשו
 את זכרון הדברים, יש אשר בית-מסחר גדול של
 יהודי עמד על תלו במשך שנים רבות ויוט פתאם
 לא באשמת בעליו ולא לרגלי סבות מזורות ונפלאות,

מקור הנשמות.

(סוף מגילתן 220)

אך יודע אני ועד, כי מקבילים המה שני העולמות,
 כי את זה לעומת זה עשה אללה!
 גם שם "סוף המאה" גם שם —
 אך פרחים נובלים ופרי רקבון
 ישא עין החיים,
 וצל המעלות אהורנית
 הולך בעצלתים!

ולפרוכת מעבר השני טראה גפרית; הטות עב הענן,
 בחשבו להשבר בסערה. הפרה ובושה השמש, הלכנה היתה
 לקערת נדיל, והככבים — הלא זוכרים אתם את ספסרות
 הנחשת במטות בעלי הכתים מלפנים!!
 צבעי השמים — ירוק כשעות, ירוק נובל!
 דממה, אין קול ואין קשב! ואין הנועה קלה!
 אם תהנשא יד עצלה — תסיר קור עכביש מלחי,
 תגרש זבוב נמאס מעל המצח, ותפול אחר ...
 ואם תרעדנה שפתים כסיר, ותשמע שרוקת עלה נרף,
 נופל בשלכת, אז אחד הוא ההגה, היוצא באנחה: מה
 בצע? למה? שאלמה?
 ואם ירום עפעף, תראה עין לבנה ועיפה, ותבט
 לפניו בלי התפלא, בלי התבונן ובלי חסדה, ותסגר שנית ...

ובדפוק המלאך, הסמונה על ההריון, בחלון הארמון,
 לבקש נשמה בעד בן חלוף, ויריד אללה את ראשו וישאל
 בדממה: מה בצע?
 מה בצע?
 ואם רכבות זיקי אור יפלו לתוך האגם, היחזה התולע
 לאורו אף רגע אושר?
 ואם אלפי גאונים יחצו בו עד צואר, היטלאו את
 תפקידם? כעבור ימי צבאם ישובו, ופאר לצני הדור הכוש
 ק-אשם — מצנפת פעמונים, פעמונים מוצללים בקול! ...

ואתות מחול על הזיהם, והרבות עץ על ירכם — מה
 בצע, מה בצע?
 ואם יתחמץ לבב אחד הגאונים, ויך בכף רגלו את
 הכור, וישליכנו קדמה, קדמה — מה בצע? הלא חיש יפגוש
 כאבן נגף, וקפוצן אהורנית, וישכע כמקדם במיט היון ...
 ואם אלפי הוגי דעות, בעלי מחשבות ובוראי שטות
 יררו ארצה, היעשו חיל? בארץ הכנענים יהיו לכנענים גם
 הם, ויפתחו להם חנויות כחוצות ובשוקים להונות ולרמות את
 הבריות, למכור להם את דעותיהם בכסף בתור מוש כלות
 ראשונות, את מה שבו תיהם בעבור נעלים כיסודות
 ההכרה, והיו לצוריו מכשול ולאבני נגף הרצים בדרך
 המדבר.

ואללה נאנח! יודע הוא כי חבל את מעשה ידיו!
 ובדפוק המלאך שנית, יתאדם מקצף; ואם לא יתן דמי לו
 המלאך יאחו אללה מקוצר רוח כאחר הצעצועים, אשר על
 השלתן לפניו, וישליכנו בעד התלון והיה לנשמת בן אדם ..

אוצר הנשמות סגור ומסוגר, ונשמות קטנות —
 נשמות צעצועים תחיינה את הגדולים והטובים; כי בעד
 ההמון יפור החול מכלי בושה וכלמה, שבקרן זוית השכה!
 מסטיל על הנור יברא איש סכוכר — בעל בית רודה
 כביתו — באשתו ובניו, ותולעה למרסם לעוכרים בחוץ!
 מפעמון — יושב ראש בחברה קטנה וכות גדולות. מקוצו של
 נר דועך ומעשן — יברא לבלר או מלמד ...

שעון עמד מלכת, ותושלך ארצה המטולטלת; ותשבר,
 ותתפוצץ בקרקר המלאך, אשר לא נזהר ולא קפץ בעוד
 מועד אהורנית ... ויפול גשם נדבות של מנהיגי הדור! ויבראו
 הפרנסים, וירכו בעלי הטובות, וירגו השתדלנים והמתעסקים
 בצרכי צבור, ותמלא הארץ נביאים קטנים וחווים כנמלים,
 וישרצו המתנועעים, הצצועקים, התוקעים והמרויעים; עתה
 נקום, עתה נמוש, עתה נלך, עתה נסיע — טיק-טאק; טיק-
 טאק! והם עומדים כמסמרות נטועים! וחשך על פני האגם
 ואפלה מנודה! ...

אין צבע בהיר, אין קרן אור!

אך החכמים היודעים בינה לעתים, אנשי המעשה
 בעלי עינים מהירות וידים מלוכלכות, והאובות והידוענים,
 העוזרים על ידיהם, אומרים כלם פה אחד:
 — כן צריך להיות!
 האגם הוא מקור חיים; הרפש — החיים בעצמם; מיט
 היון — האמת והמעשה!
 כל מתנוצץ, אם איננו זהב ולא מטבע נחושת, אם
 אינו לא כסף ולא שוה כסף — הוא קקסם שוא, מראה קשת,
 אבעבעות בורית, משחק ילדים או גם — אהיות עינים!
 וכל אב חכם ונבון, טרם יעצם את עיניו הכהות
 לצנח, יתפוש בידיים יבשות בכנף מעיל בנו יחידו, הגרנע
 לאחוריו מאימת הכות, ויטשכנו ברחמים גדולים, וישביענו
 בשם האמת והמעשה: בני, אל תרים ראש מן האגם תחם,
 פן יכך הקור!
 וכל אם רחמניה תפול על צואר בתה הכלה ביום
 כלולותיה, ותמססה בדמעות תחנונים את צעיף בתוליה:
 — הסי, בתי! אל תחלמי כל ימי חייך!
 ומלמד זועם כל היום מניה אצבע כחושה על חרטום
 מעוקץ, ומטיל אימה על תלמידיו: דעו לכם, כי הצבעים
 הבהירים מעבירים את האדם מן העולם!
 ושומד הבית יבא כפעם בפעם אל החצר, יתיצב נשען
 על הפאפא, ויתבונן כחוקר ודורש בתלונות הגרים, פן יראה
 נצוץ של אור!
 ועמא דבר, עם חכם ונבון, אם יפגוש בלכתו אחרי
 בצעו במכונאות האפלות, באיש אשר עיניו מזהירות ומבירקות,
 יגום כמפני הדוב!

חשך על פני האגם!

אך מה זאת?
 למה נפתחו שמי-רום?
 החי אנכי ורואה הלום?
 או יצחק בי אללה?

מכתבי סופרינו

ס' פטרבורג 7 אקטאבר. הגיע לידי כעת ספר אחד הגדפס זה לא כבר בפקודת הרפרטמנט למהצב ההרים, אשר על יד המיניסטרוים לעבודת האדמה ונכסי המלכות, והוא רשימה מכל האינשוענערים העומדים בשנת 1896 על משמרתם ברשות הרפרטמנט ההוא, ואחרי כי באו בו שמות כמה מב"י, מצאתי לנכון לערוך על פיו איזה רשימות קטנות בנוגע ליהודים, אשר לפי דעתי תוכלנה

ותאזות נפשי התגשמו,
וכבשר ועצמות נרקמו —
אללאה! אללאה!
אללאה יושב על כסא קדשו! —
השלתן ריק — המלאך דופק —
אחת, אחת ושתיים —
מה יעשה אללאה?
אללוי לוי!
אללאה אוהו ככתר זמניפו מעל ראשו...
אללוי לוי! אללאה עומד בכיכול בגלוי הראש!
מה זאת?
חוט אדמדם על מצח אללאה; חוט אדמדם מור הכתר.
וטפת ידעה קדושה כחגלגלת מן החוט ולמטה...
ואללאה ישאף רוח; ישאף רוח כאיש אשר נפל
עולו מעל צוארו... מה זאת?
הישוב העולם לתהו ובהו?
לא; צחוק צרוק תמים פרוש על לחיו אללאה כשחר,
עיני אללאה סבר קות חסד, הניגה ורחמים.
והוא מושט יד! — והכתר — הכתר בעד החלון?!
כן!
הכתר התפוצץ על דקדק המלאך!
ורבבות, ורבבות רסיסי כתר, רסיסי כוכוד, שהם
וישפה, וכל אבנים טובות ויקרות, נופלים ארצה! מסרות
נגוהות וצבעים — וגשם נרבות ושל אורות יורדים להיות
לנשמות בני האדם!
והנשמות עפות אל ארמונות והיכלים ושירות בבירות
וערים, אל בתי חומר בכפרים, אל מערות שוכני היער, אל
אהלים נטוי במדבר, אל נקיקו סלעים על שפת הים, אל
מלונות מקשה, מחילות עפר...
ובכל מקום אשר יפול רסיס כתר, שם תפתחנה שתי
עינים גדולות ומוזהרות כעיני אללאה...
אללאה!
האם לא חלום חלשתי, אללאה!
העתיק י. ל. פריץ.

כמעט כלם נתכבדו באותות מבור שונים בעד הריצותם
ושקידתם בעבודת המלכות, מלבד אחד מהם (ה')
אֶרְשֻׁעֵהָאָוֹסְקִי). צפוני-מערבי.

ביאליכטאק 8 אקטאבר. — רעיון יקר התעורר זה
לא כבר בעירנו. על הרעיון הזה
כבר הטיפו סופרי עירנו בעתונים הרוסיים: בהכיר'ו
וויעדאמאסטי, בגראדנענסק, גוברנסקיא וויעדאמאס,
וברוססקיא וויעדאמ', והוא ענין פתיחת בית מקרא-
למיד-וישעשועים חנם לכל פועל ועושה מלאכת כפיים,
מבלי הכדל בין לאום ללאום ובין דת לדת. הספרים
יהיו בארבע שפות אירופא, מלבד שפת עבר, ומדי
יום ביומו יוערו אנשים נכבדים ויטיפו לקחי-היסטוריא,
לקחי-הטבע, לקחי-הצמחים, גם תוצאות פר מחשבות
גדולי אנשי השם, וכל אלה יבוארו כמוב טעם ודעת
בעזרת "תמונות ערפל". אבל לראבון לבנו יש מתנגדים
אל הרעיון הזה ולא יהנו להוציאו מן הכח אל הפועל.
הבו אחים, אל ימוג לבנו כראותנו נסוגי אחר
אחרים ירצו למשכנו אחרים, חזקו ואמצו ואת דגל-
הדעת אל תעוובו, אל התרפו כמלאכה נשגבה כזאת,
כי גם המתרפה יקרא עצל. עורו נא כל הוגים כדעת,
ויחד התחברו אל עושי טוב, להסיר כל אבן נגף מן
המסלה אשר לפניכם, אל תבישו אל אחריכם, שאו
עיניכם אל המטרה ואל אָל המאמיים פחד-שוא
עליכם. אני.

צירי אנודת מורי בתה"ס מיסודו של הבארון
הירש לפני הבארונית קלארא הירש.

בעתו הודעתי ב"הצפירה" גליון 200 ש"ו כי
באספה הכללית לאנודת מורי בתה"ס מיסודו של
הבארון הירש ז"ל אשר היתה ביום 18 יולי ש"ו
בקולומיא נמנו ונמרו למנות את אלמנת המיסד
הבארונית קלארא הירש תחיל לחברה נכבדה, והנה
ביום 24 לחדש העבר מסרו צירי האנודה ה"ה מנהלי
בת"ס היסוד מר ווילהעלם גרינעס, מר ווילהעלם
ענגלאַנדער ומר נ. שפארבער אשר אליהם נלוו גם
מזכיר הקוראטוריום האדון ד"ר פֶרִיעדלאַנדער את
תעודת הכבוד על יד הבארונית הנדיבה אשר ישבה
באחותה אייכֶהָאָרן במדינת מעהרען. ראש סגל
החברה מר גרינעס נשא מדברותיו באוני הבארונית

היה לא יום ולא יום... רבת החסד נקראת מההשגחה להיות אם רחמניה
ליחומים עוובים מאב, ואמנם מפעלך ומעבדך הראשון
יתן עדות נאמנה כי תאמרי למנות את החסרון
והאבדה אשר אבדה לנו, ותאמרי לכלכל ולנהל
ברוחך את מפעל-ההשכלה של בעלך המנוח.

"המתנה הטובה אשר נתת להמורים ברוח
נדיבה ולב מתנה תשמשנו לא מצד ערכה החומרי
אך מצד ראותנו כי לבך ער למפעלי בעלך ודגלו
עליך אהבה כאשר בעודנו בחיים חיתו.
"לכן קבלי נא, גבירה נדיבה! את ההבטחה כי
המורים ידעו את חובתם ויעבדו שכם אחד למטרת
המיסד הנעלה, נשמתו ערן, לגדל ולחנך את הבנים
הנתונים על ידיהם לבנים נאמנים לארצם ועמם
ולחפאת ישראל!

"ברגשי כבוד יקר ותורה נמרה האספה הכללית
של אנודת מורי בת"ס היסוד למנותך, גבירה נדיבה,
לחברת אנודתנו ונתכבד בזה לבקשך כי תואילי
לקבל מידנו את התעודה. וכשם כל חברינו נברכך
בחיים טובים ובריות גופא! יאריך ה' ימך עד סוף
גבול החיים האנושים ותמני לנו כמעשיך הטובים את
גודל אבדתנו אשר אבדה לנו כמות בעלך הנדיב!"
(סוף יבוא)

הרופאים לפלגותם למחלקותם.

במאמרי הקודם הארתי לפני הקוראים תמונה
קטנה מהחזיונות הנפרצים בין אחינו בעירנו אם
יקרה בבית אחד מקרה לא טהור, כי יחלה היונק
במחלת הנכפה. רופאים אחדים נקראו לתת רפאות-
תעלה לילד וגם על לב אחד מהם לא עלה הרעיון
לציוות על המשפחה לפמור את המינקת הראשונה
ולקחת מינקת חדשה, עד שבא רופא-הילדים הגדול
ויוצא כברק חין פקודה כזאת. ואולם אילו מלבד
ידיעתו בחכמת הרפואה ידע הגדול הזה גם את
מצב המשפחה, אילו ידע כמה יגיעות יגעו עד אשר
השיגה ידם לשלם את כל חובות המינקת הראשונה,
כי אז לא נחפו להוציא גורה כזאת. ואולם רופא-
הילדים הגדול, כרוב הגדולים בני נילו, הלא צריך
לחדש דבר-מה בהקראו לחולה אשר כבר עסקו

להיות אשר יצטרכו הפקידים לשנות לפעמים ממטבע שמטבע הועד לעריכת הרשימות האלה ויתנה על זה בתקנותיו אשר תקן. כן למשל בעד בני העמים האחרים היושבים בכל גליל ואקוטסק ובגלילות הנגב בפלך יעניסיוסק ופערים נתקן כי ברשימות ההינה אך עשר שאלות תחת ארבע עשרה המנויות למעלה. בפלך פינלאנד יתנהל מפקד העם זה כבר עפ"י חקים

ולכל יהיה קציר התבואות המקור האחד והמיוחד לכלכלת העם. עוד יש לעשות הרבה במקצוע מרעה הבתמות ומעשה החלב והגבינה ועוד ועוד. הישוב לא יוכל לעמוד על רגל אחת, על עבודת הארמה, ואין ישוב מתקיים אלא כששרשיו מרובים, מעבר מזה עבודת ארמה ומעבר האחר מרעה בהמות

בדבר קיום ספר תקנות האגודה הזאת מטעם"מ, נקרא בימים האלה לבוא לפני שלטון הפלך למלא איזה חסרונות בספר התקנות הערוך על ידם, ושלטון הפלך הואיל להודיעם, כי ספר התקנות יתאשר מטעם"מ בקרב הימים.

שומעת הוא קול האויקים — חבלי הנועם אשר שמת השירה על רגלי, ועל כן אינני הולך כי אם מנתר, הרשנוי לדבר אליכם מעט קט כדבר איש אל רעהו, דברים פשוטים כמו שהם יוצאים מן הלב, דברים כהויתן... ובכן — ישנו אוצר הנשמות; ישנו והוא מלא מן אל זן נשמות מכל המינים.

ישנן נשמות טובות וטובות מאד, ולעילא ולעילא, ושופרא ושופרא, ונשמות מווקקות שבעתים ככחינת שטן למאור, שטן וית זך.

ישנן — למשל — נשמות גדולים אנשי שם, נשמות צדיקים!

נשמה כזאת כי תרד ארצה —

תתעופף כדבורה בגן עדן אלהים

וימים על שנים תתעופף!

וחבצלת השרון לה תתן

את מתקה, את דבשם שושנים!

ותוציא העיסם מציצים ופרחים — — —

או בלשון החכמים: את ההגיון מן המעשים! כי הנשמות הללו חכמות הן ונבונות. במעופן לא תגענה בקיץ ודרדר ובשורש מורה ריש, ועל כן, מלבד הגיון ושכל הישר, תמצאינה בכל מראה עיניהן גם משפט, גם חסד ויושר וגם תכלית רצויה!

ישנן גם נשמות גאוניות, גאוניות אדירים, מנהיגי הדורות, החלוצי העובד לפני המהנה — קרטה, קרטה! ובזמן לקוי המאורות, ממשל עב הענן, שמי ברזל או נחשת, יהיה הגאון לעמוד אש, לנחות את העם מהשך לאור, מסבלות מצרים אל ארץ סגולה, אך בדרך המדבר! זבלי מן ושלו, בלי מים היים!

דוד המדבר יתם בבחלה, בצמא, ברעב, אך אחרון על עפר יקום, הוא יקום, הוא יבוא על הנחלה, ונחל ש"י עולמות!

ואם יכבד חול המדבר ותכשלה רגלי העם, ותמערנה קרסוליו, ועיף ויגע וכרע על ברכיו כגמל; אז יגעש הגאון ויתקצף, ויאחו בעורף החמון, בציצת ראש הגולם הגדול הזה, ויסתבנו סהוב והלך, סהוב והשלך, עד — עד אשר תמלא הסאסאה, עד אשר יתמרמר העם ויתקצף, ויקום הערב-רב, ויאחו בעורף הגאון ובציצת ראשו ויגביהנו למעלה, למעלה, ויקלענו ממרומים לאור הככשן, לבור סור, לקופה של שרצים... תלא כה יקרה הלימות; חוק עולם הוא בדרך המדבר!

(סוף יבוא)

ולעולכי עולמים או נחת הגבול, ושמש, ירח, כוכבים —

כל צבא השמים הם שומרי הגבול לבל יעלה אבק שמימה!

להגם ישתולל במדבר הסער, על ימים ונהרות — הסיפה;

גם טפת הקצף, גם גרגור החול — לא יעלו לסרום לנצח!

מאחי היקרים, ממישפתחי הרמה, הפלאת אך אותי, אללאת!

חרבות כבדקים וסוסים כנשרים לאחי — בני עמי נתת;

חרבות כבדקים וסוסים כנשרים ולי — כנפי יונה נתת!

אותם המשלט על מדבר וערבה; ולי — שערי שמים פתחת!

ואסך למרומים, ויעמוד על הרבי לשטן שם אחר השומרים;

או אגע בכנור, והמו מיתריו, ולפני הגוגם מי יעמוד?

וישט או ממני הכוכב ברחמים ואנכי מנגן, ועולה!

ויוצא זבא בון אראלים ושרפים, בן-בית בהיכל אללאת!

ועיני לא תשבע מראות את היכלי את כליו, את כסא הכבוד!

אך עולה על כלם הטון הצעצועים, המכסה את שלחן הפנים!

ורבותי האויבו! מאל הצעצועים המכסים את שלחן הפנים, מאל הצעצועים הקטנים, היפים נשמות בני אדם הבאנת!

את ראשכם הניעו ושאלה העמוקי; — ואיה הוא אוצר הנשמות?

ישנו האוצר, ומלא האוצר — — —

אך סלחו לי רבותי! הצלצול היפה אשר אונכם

אל רשיד.

מקור הנשמות.

(משפת ערב)

אללאת — עת צלחה עליו הרוח כרא שמים וארץ

שמים לובל לו ולמשכן מלאכיו וארץ לאדם ובהמה!

בדיום הרצועת, ובימים אך ששת, הוציא מתהו עולמים,

ובנשף השביעי, עת כחו עזבו — שנת אללאת ינפש.

מאז ינפש ארון העולמים, מתרפק בזרועות הנצח;

סאו לא צלחה עוד הרוח, מר סרלי לקרא מתהו!

שבת שבתון! אך נורא הנצח ולעתים — לו תארך השעה,

ובקורנם הוצירה או יאחו היוצר, ויצחק בעפר ואפר!

וירחקם לפעמים לרגבים מוצקים, וחשוכים כעתידות העולם;

או יהרוק גוש עפר וישחק, ויפור כאפר וכאבק פורה!

ופתאם יהפך את ירו, וישלך גוש עפר אל שופכין הברואה;

עם כמהין, פטריות או יעלה אגם — גן עדן לשרץ, לרמש!

או ירעש השרטון, מפיות לרכבות יעלה: האה — הללויה!

וצחוק מר אז יחלוף על שפתי היוצר, וישלך מידו הקורנם!

ורועית המשו או נטה אללאת, להבריל בין שני העולמים;

להבריל בין חיי הטרה ממעל והיי כן אדם מתחת!